

## BirdLife Suomen suojelutoimikunnan kanta tuulivoimaan

BirdLife Suomi pitää tuulivoiman tuotantomäärän lisäämistä tärkeänä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Tärkein toimi ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on energiankulutuksen pienentäminen. Ilman tätä tavoitetta tuulivoiman lisätuotanto jää ilmastonmuutoksen hillitsemisen näkökulmasta osin merkityksettömäksi.

Tuulivoima on väärin sijoitettuna linnustolle haitallista. Se on erityisen haitallista voimaloiden häirintävaikutusten<sup>12</sup> vuoksi, mutta myös törmäysvaikutusten vuoksi. Suomen virallinen tuulivoimatavoite 6 TWh vuoteen 2020 mennessä on haastava. Tavoitteen saavuttamiseksi on toimittava nopeasti, mutta siten, ettei luonnon monimuotoisuudelle koidu merkittävää haittaa.

BirdLife pitää välttämättömänä tuulivoiman sijoittumisen ohjausta maakuntakaavoilla. Vain kiinteistökohtaista pientuulivoimaa voidaan rakentaa ilman maakuntakaavallista ohjausta. Tuulivoimamaakuntakaavoissa on lähdettävä liikkeelle siitä, että selvitetään alueet, joille tuulivoimaa ei voi ympäristövaikutusten vuoksi rakentaa ja vähäarvoisiksi selvityksissä todetuilta alueilta osoitetaan teknillistaloudellisin perustein potentiaaliset tuulivoiman tuotantoalueet<sup>3</sup>. Tuulivoiman tuotantoon osoitettavien kaava-alueiden on oltava riittävän suuria, jotta niiden sisällä on mahdollista tehdä useita vaihtoehtoja, joista voidaan valita ympäristövaikutuksiltaan paras. BirdLife pitää välttämättömänä, että ympäristövaikutusten arviointi tehdään kaikista vähintään 250 kW:n tuulivoimaloista, koska yksittäinenkin väärään paikkaan sijoitettu voimala voi olla linnustovaikutuksiltaan merkittävästi haitallinen.

BirdLife Suomen mukaan **tuulivoiman suunnittelussa, sijoittamisessa ja rakentamisessa pitää välttää lintuihin kohdistuvia haittavaikutuksia ja tuulivoimalat tulee sijoittaa linnustollisesti vähäarvoisille alueille<sup>4</sup>.**

### **Alueet, joihin BirdLife Suomen mukaan ei voi rakentaa tuulivoimaa**

- kansainvälisesti tärkeät lintualueet (IBA)
- kansallisesti (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeät kosteikko-, vesi-, lokki- ja kahlaajalintujen vakituiset pesimä- levähdys- ja ruokailualueet<sup>5</sup>.
- luonnonsuojelualueet mukaan lukien Natura 2000 ja erämaa-alueet
- erittäin tai äärimmäisen uhanalaisten lintulajien pesimä- ja levähdyspaikat<sup>6</sup>
- suurikokoisten uhanalaisten petolintujen pesien lähiympäristöt
- ulkomeren alle 10 metrin syvyiset alueet, joilta ei ole riittäviä tietoja siitä, onko kyse joko pesimä-, muutto- tai talvehtimisaikana maakunnallisesti tärkeästä lintujen kerääntymisalueesta<sup>7</sup>
- suurikokoisten lintujen muuton pullonkaula-alueet<sup>8</sup>
- suurikokoisten lintujen ruokailu-, lepäily ja yöpymispaikkojen väliset vakiintuneet lentoreitit<sup>9</sup>
- suurikokoisten lintujen vakituiset kaartelupaikat, erityisesti avokallioalueet<sup>10</sup>
- luonnontilaiset suot, metsät ja tunturit

<sup>1</sup> <http://www.birdlife.fi/suojelu/paikat/tuulivoima.shtml>

<sup>2</sup> Törmäykset ovat konkreettisia. Niissä havaitaan linnun kuoleminen. Häirintävaikutukset ovat populaatiossa merkittävämpiä, koska niiden kautta ruokailu-, pesimä- ja lepäilyalueiden pinta-ala ja määrä pienenevät, minkä vuoksi populaatio pienenee ilman suoria menehtymisiä.

<sup>3</sup> Paikoin toteutetusta käytännössä, jossa maakuntakaavaan merkitään tuulivoiman tuotantoalueet tuotannonharjoittajien esitysten perusteella ilman kokonaisselvitystä maakunnan soveliaista alueista, on luovuttava.

<sup>4</sup> Tuulivoiman sijoittamisessa on tärkeää ottaa huomioon myös muiden luonnonarvojen säilyminen. Tämä kanta perustuu linnustoon.

<sup>5</sup> Esimerkiksi hanhet ja kurjet kerääntyvät suuriksi parviksi tietyille peltoalueille ruokailemaan, mutta yöpyvät järvillä tai merenlahdilla.

<sup>6</sup> <http://www.birdlife.fi/suojelu/lajit/uhex/uhex-lista.shtml>

<sup>7</sup> Ulkomeren matalikot ovat monien saaristolintujen tärkeitä ruokailupaikkoja ja toimivat vesilintujen kevät- ja syysmuuton aikaisina levähdysalueina, sulkasatoalueina ja tulevaisuudessa kasvavassa määrin myös talvehtimisalueina. Ulkomeren matalikkojen linnusto tunnetaan huonosti. Kustakin maakunnasta olisi tärkeää selvittää linnustolle tärkeiden matalikkojen sijainti.

<sup>8</sup> Muuton pullonkaula-alueet ovat alueita, joissa maanmuodot ohjaavat lintujen muuton tiivistymään kapealle alueelle. Niemet, saariryhmät ja vesistöt toimivat usein muuton ohjaajina.

<sup>9</sup> Esimerkiksi hanhet ja kurjet ruokailevat ja lepäilevät usein eri paikoissa, joiden väli voi olla jopa kymmeniä kilometrejä.

<sup>10</sup> Petolinnot, kuten kotkat sekä kurjet käyttävät usein tiettyjä alueita, kuten kallioiden lakialueita ja rinteitä, joihin kehittyvät hyviä nousevia ilmavirtauksia, kaarteluun, missä ne nostavat korkeutta. Kaartelussa törmäysriski on suurin.

Tuulivoiman rakentamisella voi olla merkittäviä vaikutuksia myös lintuharrastusmahdollisuuksiin. Lähelle rannikon merimuutontarkkailupaikkaa sijoitettu tuulivoimala, ohjaa muuttoa ulommas merelle, mikä heikentää lintuharrastusmahdollisuuksia ja tätä kautta myös lintukantojen seurannan kannalta tärkeitä muuttoaineistoja ja luontomatkaillen edellytyksiä. Tuulivoimaloiden sijoittamisen suunnittelussa on otettava huomioon myös edellytykset ihmisten mahdollisuuksiin toteuttaa harrastuksiaan.

### ***Suoja- eli puskurivyöhykkeet.***

Tuulivoimaloiden lintuihin kohdistuvat häiriövaikutukset ulottuvat satojen metrien tai jopa kilometrien päähän. Tämän häiriövaikutuksen vuoksi ei riitä, että yksin edellä mainitut tuulivoimalalle kielletyt alueet jätetään tuulivoimasuunnittelun ulkopuolelle. Alueiden ympärille tarvitaan suojavyöhykkeitä, joille ei rakenneta tuulivoimaa, ja joiden avulla varmistetaan, ettei alueille kohdistu vaikutuksia.

BirdLife Suomen mukaan lintuja koskevien suojavyöhykkeiden tulee olla:

- avomerellä vähintään 2 kilometriä
- sisämaassa ja rannikolla 500-1000 metriä alueen linnuston luonteesta riippuen
- vähintään 500 metriä äärimmäisen uhanalaisten tai erittäin uhanalaisten lajien pesimäpaikoista
- vähintään 2 kilometriä suurikokoisten uhanalaisten petolintujen pesimäpaikoista

BirdLife Suomen mukaan tuulivoimaloita voidaan linnuston suojelun näkökulmasta rakentaa esimerkiksi seuraaville alueille, mikäli edellä esitetyt ehdot täyttyvät

- **rakennettuun ympäristöön**
- **teollisuusalueille**
- **talousmetsiin**
- **maatalousympäristöön**
- **käytöstä poistuneille turvetuotantoalueille**
- **avomerelle keskisyvydeltään yli 10 metriä syville alueille.**
- **valtateiden varteen**

### ***Ympäristövaikutusten arviointi***

Vaikka tuulivoimaa ohjataan maakuntakaavoituksella, tulee alueen tarkemmassa suunnittelussa:

- tehdä vaihtoehtoisia suunnitelmia, joista valitaan ympäristövaikutuksiltaan paras.
- riittävällä tarkkuudella ja laajuudella selvittää alueen linnusto ja muu eliöstö vähintään vuoden pituisen seurantajakson aikana
- arvioida tuulivoiman vaikutukset linnustolle ja muulle eliöstölle
- minimoida vaikutukset tai luopua suunnitelmasta mikäli vaikutukset ovat merkittävästi haitalliset
- luopua hankkeista, mikäli tuulivoiman haitalliset vaikutukset jäävät epävarmoiksi, eikä voida riittävällä varmuudella varmistua siitä, ettei merkittäviä haitallisia vaikutuksia ole
- arvioida kyseisen hankkeen ja muiden alueelle kohdistuneiden tai kohdistuvien hankkeiden yhteisvaikutukset luonnolle
- Lintujen potentiaalisesti säännöllisillä lentoreiteillä on käytettävä tutkaa<sup>11</sup> lentoratojen selvitystyössä.

<sup>11</sup> Suurin törmäysriski on pimeässä ja huonolla näkyvyydellä.